

چاپ هشتم

ویرایش
جدید
بانتھریات کنز

دین و زندگی

کتابچہ
۲۴

مرور و جمع بندی دین و زندگی کنکور در ساعت

سید ہادی ہاشمی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کتاب آخر

دین و زندگی

سید هادی هاشمی

فهرست

- مقدمه ۶
 تحلیل نگاه ۹

سال دوم

- قدمگاه ۱: جلوه‌های حکمت و تدبیر ۱۸
 قدمگاه ۲: با کاروان هستی ۲۲
 قدمگاه ۳: سرمایه‌های انسان ۲۵
 قدمگاه ۴: خود حقیقی ۳۰
 بزنگاه ۱: آزمون درس اول تا چهارم ۳۳
 قدمگاه ۵: پنجره‌ای به روشنایی ۳۷
 قدمگاه ۶: آینده‌ی روشن ۴۲
 قدمگاه ۷: منزلگاه بعد ۴۶
 قدمگاه ۸: واقعه‌ی بزرگ ۵۰
 بزنگاه ۲: آزمون درس پنجم تا هشتم ۵۴
 بزنگاه ۳: آزمون درس اول تا هشتم ۵۸
- قدمگاه ۹: فرجام کار ۶۲
 قدمگاه ۱۰: اعتماد بر او ۶۶
 قدمگاه ۱۱: دوستی با حق ۶۹
 قدمگاه ۱۲: فضیلت آراستگی ۷۳
 بزنگاه ۴: آزمون درس نهم تا دوازدهم ۷۸
 قدمگاه ۱۳: زیبایی عفاف ۸۲
 قدمگاه ۱۴: نظارت همگانی ۸۵
 قدمگاه ۱۵: کار و درآمد حلال ۸۹
 قدمگاه ۱۶: یاری از نماز و روزه ۹۵
 بزنگاه ۵: آزمون درس سیزدهم تا شانزدهم ۱۰۰
 بزنگاه ۶: آزمون درس اول تا شانزدهم ۱۰۴

سال سوم

- قدمگاه ۱۷: هدایت الهی ۱۰۸
 قدمگاه ۱۸: هدایت مستمر ۱۱۳
 قدمگاه ۱۹: معجزه‌ای از نوع کتاب ۱۲۰
 قدمگاه ۲۰: گستره‌ی رسالت پیامبر (ص) ۱۲۳
 بزنگاه ۷: آزمون درس اول تا چهارم ۱۲۸
 قدمگاه ۲۱: تداوم رسالت ۱۳۲
 قدمگاه ۲۲: جایگاه امامت ۱۳۸
 قدمگاه ۲۳: وضع فرهنگی و سیاسی عصر ائمه (ع) ۱۴۲
 قدمگاه ۲۴: احیای ارزش‌های راستین ۱۴۶
 بزنگاه ۸: آزمون درس پنجم تا هشتم ۱۵۲
 بزنگاه ۹: آزمون درس اول تا هشتم ۱۵۶
- قدمگاه ۲۵: خورشید پنهان ۱۶۰
 قدمگاه ۲۶: در انتظار طلوع ۱۶۴
 قدمگاه ۲۷: مرجعیت و ولایت فقیه ۱۶۹
 قدمگاه ۲۸: ویژگی‌های حکومت اسلامی ۱۷۴
 بزنگاه ۱۰: آزمون درس نهم تا دوازدهم ۱۷۸
 قدمگاه ۲۹: عزت نفس ۱۸۲
 قدمگاه ۳۰: زمینه‌های پیوند ۱۸۶
 قدمگاه ۳۱: پیوند مقدس ۱۹۰
 قدمگاه ۳۲: کانون مهر ۱۹۳
 بزنگاه ۱۱: آزمون درس سیزدهم تا شانزدهم ۱۹۶
 بزنگاه ۱۲: آزمون درس اول تا شانزدهم ۲۰۰

سال چهارم

- ۲۰۴ ..... قدمگاه ۳۳: هستی بخش
- ۲۰۸ ..... قدمگاه ۳۴: یگانه‌ی بی‌همتا
- ۲۱۲ ..... قدمگاه ۳۵: حقیقت بندگی
- ۲۱۷ ..... قدمگاه ۳۶: در مسیر اخلاص
- ۲۲۳ ..... قدمگاه ۳۷: قدرت پرواز
- ۲۳۰ ..... قدمگاه ۳۸: سنت‌های خداوند
- ۲۳۵ ..... قدمگاه ۳۹: بازگشت
- ۲۴۴ ..... قدمگاه ۴۰: پایه‌های استوار
- ۲۴۹ ..... قدمگاه ۴۱: برنامه‌ای برای فردا
- ۲۵۳ ..... قدمگاه ۴۲: زندگی در دنیای امروز
- ۲۵۷ ..... بزنگاه ۱۴: آزمون درس هفتم تا دهم
- ۲۶۱ ..... بزنگاه ۱۵: آزمون درس اول تا دهم
- ۲۶۵ ..... بزنگاه ۱۶: آزمون جامع سه سال

تحلیل‌گاه

- ۲۶۹ ..... تحلیل‌گاه ۱: تحلیل آیات
- ۲۶۹ ..... ارتباط آیه، حدیث، شعر
- ۲۸۰ ..... کلیدواژه
- ۲۸۴ ..... دام‌ها
- ۲۸۹ ..... تقاطع آیات
- ۲۹۲ ..... تقاطع دینی و عربی
- ۲۹۴ ..... علت و معلول‌ها (آیات و روایات)
- ۲۹۶ ..... تحلیل آیات
- ۳۰۱ ..... تحلیل‌گاه ۲: تحلیل متن
- ۳۰۱ ..... ترتیب مهم‌ها
- ۳۰۵ ..... علت و معلول‌ها (متن)
- ۳۱۰ ..... سایر

پاسخنامه

- ۳۱۵ ..... پاسخنامه کلیدی

تقدیم به

پدر و مادر عزیزم

که سپیدی مویشان
مانع از سیاهی رویم شد

مقدمه

آدمی در عالم خاکی نمی آید به دست عالمی دیگر باید ساخت و ز نو آدمی

سلام دوستان عزیز؛ دانش آموزان گرامی

اول: این کتاب دیگه چیه؟!!

کتابی که الان دستتون (یا شایدم روبه روتونه... برای بعضیا هم که عادت دارن دراز بکشن و درس بخونن بالا سرشونه!)، به کتاب کامل از حیث جمع بندیه که توش از شیر مرغ تا جون آدمیزاد درس دین و زندگی کنکور، یافت میشه! آشنایی با انواع تست ها در درس دین و زندگی و کلمات سخت صورت تست ها و گزینه ها با نام «تیپ شناسی» در ابتدای کتاب آمده و پس از آن خلاصه ی کامل درسنامه ها، کل آیات و احادیث و اشعار، خلاصه های نموداری و... به شیوه ی جدید و بهینه با نام «قدمگاه»! آزمون های مروری با نام «بزنگاه» که پس از هر ۴ قدم گاه آورده و البته در پایان دروس ۸ و ۱۶ سال دوم و سوم و ۶ و ۱۰ سال چهارم نیز آزمون های مروری جداگانه ای آورده ایم که مجموعه ای از تست های آزمون های سراسری سال های اخیر که امیدوارم براتون مثمر ثمر باشه! بخش تحلیل گاه بهترین منبع نکات تستیه و شامل بخش های متنوعی از جمله کلیدواژه ی آیات و احادیث، ارتباط آیات با احادیث و اشعار، ارتباط آیات با قواعد عربی، دام های طرح تست و... هست. سه تا آزمون جامع هم آخر کتاب براتون آوردیم که به مرور همی قدمگاه ها بپردازین.

دوم: نحوه ی مطالعه ی کتاب

تیپ شناسی تست ها

در این قسمت که به نوعی دروازه ی ورود به کتاب است، انواع مختلف طرح تست در درس دین و زندگی آمده است که برای آشنایی بیشتر شما عزیزان با الگوهای مختلف طرح تست در آزمون سراسری می باشد. در زیر هر الگو، یک نمونه از تست های سراسری مربوط به آن تیپ نیز مطرح شده است. پس از تیپ شناسی، مهم ترین لغات سخت صورت تست ها و گزینه ها آمده است چرا که در بسیاری از اوقات مشکل اصلی دانش آموزان عدم درک صحیح صورت تست می باشد و بس!

قدمگاه (درسنامه ها)

هر قدمگاه، به مرور کامل یک درس از ۴۲ درس کتاب دین و زندگی سال های دوم، سوم و چهارم می پردازد که به شیوه ای نوین طراحی شده و داخلش قسمت های خلاصه ی نموداری، نکات سطر به سطر، آیات، احادیث و اشعار وجود داره!

در شروع هر یک از قدمگاه های ۴۲ گانه، یک جدول می بینید که این شکلیه:

۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶
۵	۴	۲	۱	۳	۳	۱	۳	۱

که توش تعداد تست های اون قدمگاه در آزمون سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴ اومده. این جدول برای اینه که شما تشخیص بدین کدوم درس ها مهم ترن و کدوما کم اهمیت ترن!! البته حواستون باشه که اعداد مربوط به هر سال، مجموع سؤالات ۶ گروه آموزشی ریاضی، تجربی، انسانی، زبان، هنر و خارج از کشوره. در ابتدای هر قدمگاه، به جز جدول مذکور، دو نکته ی بسیار مفید دیگر در مورد آن قدمگاه هم آوردیم که به شما کمک می کند

در مطالعه و مرور قدمگاه‌ها با اولویت‌گذاری اقدام کنید. اول یک شکل این جوری که بیانگر سطح اهمیت آن قدمگاه مطابق با تعداد تست‌های آن در سال‌های گذشته، نظر مؤلف و ... است که یکی از پنج حالت زیر رو داره:

بسیار کم اهمیت کم اهمیت متوسط مهم خیلی مهم

دوم هم وضعیت هر قدمگاه در آزمون‌های پیشین از نظر تعداد تست‌های آیات و روایات و تعداد تست‌های متن با شکل وضعیت کنکوری آیات و روایات متن مشخص شده که معمولاً یکی از حالات زیر است: (به محل قرار گرفتن شاخص زیر کادر دقت کنید)

 آیات و روایات متن تمامی تست‌ها از آیات و روایات بوده است. آیات و روایات متن تمامی تست‌ها از متن بوده است. آیات و روایات متن تعداد تست‌های آیات و روایات و متن تقریباً برابر بوده است. آیات و روایات متن تعداد تست‌های آیات و روایات بیشتر از تست‌های متن بوده است. آیات و روایات متن تعداد تست‌های متن بیشتر از تست‌های آیات و روایات بوده است.

با استفاده از دو شکل فوق، شما می‌توانید خیلی بهینه، مطالب رو مطالعه کنید و در هفته‌ی پایانی نتیجه‌ی مطلوبی رو بگیرید!

«خلاصه‌ی نموداری» یکی از پرطرفدارترین بخش‌های کتاب هست و به طبقه‌بندی ذهنی شما خیلی کمک می‌کنه! در قسمت «نکات خط به خط»، مطالب حفظی، قیدهای کنکوری، اسامی اشخاص، زمان‌ها و ... به وفور یافت میشه! از طرفی در مقابل هر جمله توی خلاصه‌ی نموداری یا نکات سطر به سطر، رشته و سال آزمون‌هایی که از اون مطلب، توی کنکور سؤال داشتیم رو هم براتون آوردیم! قسمت بعدی هر قدمگاه، «آیات، احادیث و اشعار» که بسیار جامع و به درد بخوره و شامل مفهوم محوری، مهم‌ترین کلمات یا همون کلیدواژه‌ها به رنگ آبی و سال و رشته‌ی طرح تخته.

بزنگاه (آزمون‌های دوره‌ای)

آزمون‌های دوره‌ای با نام بزنگاه! که همشون زمان‌دار هستن و می‌تونید خودتون رو محک بزنید. این تست‌ها همشون سؤالات آزمون‌های سراسری اخیر هستن؛ رویکرد این تست‌ها عمدتاً آیه محور است، چرا که حجم زیادی از تست‌های کنکور منطبق بر آیات، احادیث و پیام است. دقت کنید که بزنگاه‌ها در سال‌های دوم و سوم، پس از هر ۴ درس یک بار آمده است، به جز آن‌ها، هر ۸ درس هم یک بزنگاه مروری آمده و در پایان ۱۶ درس هم یک بزنگاه مروری برای کل آن کتاب آمده است. در سال چهارم (پیش) نیز، در پایان درس ۶ (پایان ترم اول) و درس ۱۰ دو بزنگاه آمده است و در پایان هم یک بزنگاه برای مرور کل سال چهارم طراحی شده است. هم‌چنین در انتهای همه‌ی بزنگاه‌ها، یک بزنگاه برای مرور کل کتاب یعنی ۴۲ درس (قدم‌گاه) سال‌های دوم، سوم و چهارم پیش‌بینی شده است. توصیه می‌کنیم حتماً از اون‌ها استفاده‌ی مطلوب کنید. البته گزینه‌های صحیح رو در آخرین صفحات کتاب می‌تونید مشاهده کنید. پاسخ تشریحی هم بعدها روی سایت انتشارات یا سایت شخصی مؤلف میاد!

تحلیل گاه (ضمیمه‌ها)

این قسمت از کتاب برای مرور و جمع‌بندی سریع آموخته‌هاست که در هفته‌های منتهی به کنکور، شدیداً حیاتی‌ه و باید یکی دوبار اون رو مرور کنین که شامل سه بخشه. ۱. «تحلیل آیات» شامل کلیه‌ی ارتباطات میان آیات، احادیث و اشعار، کلیدواژه‌های درک معانی آیات و احادیث، تقاطع آیات مربوط به ارتباطات درونی آیات، علت و معلول‌های آیات و گوینده‌ی آیه (حدیث)، موضوع و مخاطب اون‌ها و ... ۲. «تحلیل متن» شامل مباحثی که در حفظ کردن آن‌ها ترتیب مهمه. علت و معلول‌ها، واژگان اساسی در پاسخ به تست‌ها مثل نخستین، دومین، تروترین‌ها، اعداد و ...

فَبَشِّرْ عِبَادَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ
 پس بندگان مرا مژده ده. آنان که سخن را می‌شنوند و بهترین آن را پیروی می‌کنند. ایشان کسانی هستند که خداوند هدایتشان نموده و ایشان همان صاحبان خرد و اندیشه‌اند.

زمر ۱۷ و ۱۸

● بهره‌مندی انسان از قوه‌ی تعقل و تفکر یکی از سرمایه‌های انسان ۱ ● توحید عملی و توحید در ربوبیت
 ● پروردگار متعال، به ما قوه و نیرویی عنایت کرده تا با آن بیندیشیم و راه درست زندگی را از راه‌های غلط، تشخیص دهیم، حقایق را دریابیم و از جهل و نادانی دور شویم. (هنر ۹۲)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ
 ای مردم از آنچه در زمین، حلال و پاکیزه است بخورید و از وسوسه‌های شیطان پیروی نکنید، به درستی که او برایتان دشمن آشکاری است.

بقدره ۱۶۸

● بهره‌گیری از روزی پاکیزه و حلال و پرهیز از شیطان به عنوان وسوسه‌گر بیرونی

● وجوب حلال و طیب‌خواری و حرمت همگامی با شیطان (تجربی ۸۷) ● معلولیت پیروی از وسوسه‌های شیطان و علت حرام‌خواری (تجربی ۸۶)

إِنَّمَا يَأْمُرُكُم بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ
 او فقط شما را به بدی و پلیدی امر می‌کند و اینکه درباره‌ی خدا بگویند چیزی که آن را نمی‌دانید.

بقدره ۱۶۹

● بیان نحوه‌ی عملکرد شیطان و راه‌های فریب او

● درباره‌ی خداوند ناآگاهانه سخن گفتن (انسانی ۹۰)

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُ مَا تُوَسَّوَسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ
 و انسان را آفریدیم و به آنچه نفس او وسوسه می‌کند آگاهیم در حالیکه ما از رگ‌گردن به او نزدیک‌تریم.

ق ۱۶

● نفس اماره، یکی از موانع رشد و رستگاری ۲ ● قرب وجودی خالق و مخلوق

● مرتبط با حدیث امام علی (ع): دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست (تجربی ۹۲ و سنجش ۹۴)
 ● وسوسه‌های نفسانی انسان معلوم ذات باری تعالی است و این دلیل قرب وجودی اوست. (انسانی ۸۸ و سنجش ۹۱)

وَمَا أُبْرِيْ نَفْسِيْ إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيْ إِنَّ رَبِّيْ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
 من هرگز خودم را تبرئه نمی‌کنم، که نفس (سرکش) بسیار به بدی‌ها امر می‌کند؛ مگر آنچه را پروردگارم رحم کند. پروردگارم آمرزنده و مهربان است.

یوسف ۵۳

● بیان حضرت یوسف^(ع) در مورد نفس اماره‌ی وسوسه‌گردونی انسان و راه‌کار مقاومت در برابر آن

● مکان و موضع خودنمایی نفس، قرار گرفتن بر سر دوراهی گناه و پاکی است. (تجربی ۹۱)

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهْرٍ فِي مَقْعَدِ صَدَقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ
 همانا پرهیزگاران در میان باغ‌ها و رودهای بهشتی، در جایگاه راستی و حقیقت و در نزد خداوند بزرگ و مقتدر جای دارند.

تفسیر ۵۵ و ۵۵

مقام عندیّت و قرب الهی، جایگاه نهایی انسان‌های پاک و پرهیزگار

- مقام قرب وجودی که فرجام و جایگاه پیش‌بینی شده برای انسان است. (انسانی ۹۰، زبان ۸۸ و سنجش ۹۲)
- به کارگیری ودایع الهی و شنیدن دعوت انبیاء و گشایش روزنه‌ی قلب به روی الهامات و امدادهای الهی به ترتیب به تجلّی ایمان و عمل صالح می‌انجامد که فرجامش «فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر» است. (خارج ۸۸)

اشعار و روایات

روزها فکر من این است و همه شب سخنم که چرا غافل از احوال دل خویشتم
از کجا آمدم آمدنم بهر چه بود به کجا می‌روم آخر نمایمی وطنم
۱ اهمیت درک جایگاه انسان در نظام آفرینش ۲ معیار ارزش هر فرد، میزان آگاهی از جایگاه خود
در عالم هستی (سنجش ۹۱ و ۸۷)

دوست نزدیک‌تر از من به من است وین عجب‌تر که من از وی دورم
چه کنم با که توان گفت که او در کنار من و من مهجورم

تجلّی خداوند در سراسر هستی

«امام علی» خدا رحمت کند کسی را که بداند از کجا آمده، در کجا قرار دارد و به کجا می‌رود. (ریاضی

۹۳ و سنجش ۹۱)

اهمیت درک جایگاه انسان در نظام آفرینش

«امام علی» ما رأیْتُ شیئاً إلاّ و رأیْتُ الله قبله و بعده و معه «در هیچ چیزی ننگریستم، مگر اینکه خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم.» (زبان ۹۴، انسانی ۹۳، زبان ۹۱، ۸۸، ۸۷ و سنجش ۹۱)

تجلّی خداوند در سراسر گیتی. خداوند، نور هستی

اشعار و روایات

نفس، هر دم در درونت در کمین از همه مردم بتر در مکر و کین
دشمنی داری چنین در سرّ خویش مانع عقل است و خصم جان و کیش

نفس اماره

«دشمن‌ترین دشمن انسان همان نفسی است که درون اوست.» (تجربی ۹۲ و سنجش ۹۴، ۹۱ و ۸۷)

نفس اماره

«امام زمان» هیچ چیز مانند نماز، بینی شیطان را به خاک نمی‌مالد. (خارج ۸۹)

شیطان عامل سقوط و راهکار پیکار با او

«رسول اکرم» خداوند به کسانی که حلقه‌ی بندگی شیطان بر گردن می‌اندازند خطاب می‌کند که: «من به خاطر تو شیطان را طرد کردم؛ اما تو او را دوست خود گرفتی و به اطاعت او در آمدی؟»

همگامی با شیطان و پیروی از او برابر با بی‌حرمتی به خداوند

۸- یکی از سؤال‌های اصلی هر نوجوان و جوان چیست و برای رسیدن به پاسخ درست از کدام آیه‌ی شریفه بهره می‌بریم؟

(سراسری تجربی ۹۴)

- ۱) ما در چگونه جهانی زندگی می‌کنیم؟ - خَلَقَ اللهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ
- ۲) ما برای چه به‌وجود آمده‌ایم؟- خَلَقَ اللهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ
- ۳) ما در چگونه جهانی زندگی می‌کنیم؟- يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
- ۴) ما برای چه به‌وجود آمده‌ایم؟- يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

۹- اگر گفته شود: «نظم حاکم بر پدیده‌ها و قانون‌مندی آن‌ها، امری موقت است»، پیام کدام آیه، ترسیم شده است؟

(سراسری ریاضی ۹۳)

- ۱) خلق السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ
- ۲) ما تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَانِ مِنْ تَفَاوُتِ فَارِجِ الْبَصْرِ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ
- ۳) يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
- ۴) مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ

۱۰- با توجه به این که «هر یک از مخلوقات و مجموعه‌ی آن‌ها که نظام واحد جهانی را تشکیل می‌دهند، دارای انسجام کامل و پیوستگی دقیق برای رسیدن به هدف می‌باشند»، این واقعیت، ترسیم‌کننده‌ی پیام کدام آیه است؟

(سراسری هنر ۹۳)

- ۱) خلق السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ
- ۲) ما تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتِ فَارِجِ الْبَصْرِ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ
- ۳) يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
- ۴) مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ

۱۱- از آیات قرآن به دست می‌آید که وجود انسان از دو بُعد جسمانی و روحانی تشکیل شده است. بُعد روحانی ..... بر بُعد جسمانی می‌باشد و جمله‌ی «فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ» بیانگر این است که سجده‌ی فرشتگان بر آدم ..... می‌باشد.

(سراسری انسانی ۹۴)

- ۱) مؤخّر - معلول بهره‌مندی از روح الهی
- ۲) مقدّم - معلول بهره‌مندی از روح الهی
- ۳) مؤخّر - زمینه‌ساز آراستن انسان به قدرت خداوند
- ۴) مقدّم - زمینه‌ساز آراستن انسان به قدرت خداوند

۱۲- یکی از نشانه‌های حکیمانه بودن نظام آفرینش، «برپایی رستاخیز» است، این مفهوم، از دقت در پیام کدام آیه به دست می‌آید؟

(سراسری ریاضی ۹۲)

- ۱) و من آیاته ان خلقکم من تراب ثم اذا انتم بشر تنتشرون
- ۲) و من آیاته یریکم البرق خفأ و طمعا و ینزل من السماء ماء فیحیی به الارض بعد موتها
- ۳) و من آیاته ان تقوم السماء و الارض بأمره ثم اذا دعاکم دعوة من الأرض اذا انتم تخرجون
- ۴) و من آیاته خلق السموات و الارض و اختلاف السننکم و الوانکم ان فی ذلك لآیاتٍ للعالمین

۱۳- «دین‌طلبی از راه غیر الهی» در اندیشه‌ی برگرفته از «وحی» امری مردود و منکر است. این مفهوم از دقت در کدام آیه، به دست می‌آید؟

(سراسری خارج از کشور ۹۱ با تغییر)

- ۱) ما خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى
- ۲) ما تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتِ فَارِجِ الْبَصْرِ
- ۳) أَفَتَعْبُدُونَ دِينَ اللَّهِ يَبْنُونَ وَ لَهُ أَسْمٌ مِنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
- ۴) خلق السموات و الارض بالحق و صوّركم فأحسن صورکم

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ

آن‌گاه که مرگ یکی از آن‌ها فرا رسد می‌گوید: پروردگارا! مرا باز گردانید. شاید در آنچه ترک کرده‌ام عمل صالحی انجام دهم. (به او می‌گویند): هرگز چنین نیست! این سخنی است که او به زبان می‌گوید و پشت سر آنان برزخی است تا روزی که برانگیخته شوند.

وجود حیات در عالم برزخ و افزایش فعالیت آگاهانه‌ی روح در عالم برزخ

● آگاهی انسان برکاستی‌های انجام وظایف خویش (انسانی ۹۰) ● بیانگر تفاوت دنیا و برزخ (هنر ۸۸) ● با تحقق توفقی، فعالیت آگاهانه‌ی روح، هم‌چنان ادامه دارد. (زبان ۹۰ و ۸۸) ● اولین مرحله‌ی پاداش و جزا از عالم برزخ شروع می‌شود. (زبان ۸۷) ● رفع موانع آگاهی با تحقق توفقی (ریاضی و تجربی ۸۶ و سنجش ۹۱)

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

همانا کسانی که فرشتگان روحشان را دریافت می‌کنند در حالیکه ستمکار به خویش‌اند. (فرشتگان) گفتند: در چه حالی بودید؟ گفتند: در زمین مستضعف و مورد ظلم بودیم. می‌گویند: آیا زمین خدا گسترده نبود تا در آن مهاجرت کنید؟ ایشان، جایگاهشان دوزخ است و سرانجام بدی است.

۱ فعالیت آگاهانه‌ی روح در جهان برزخ ۲ دوزخ برزخی

● محل تحقق «فالونک مأواهم جهنم» برزخ است. (ریاضی ۹۲ و سنجش ۹۳) ● (جمله‌ی نادرست) پس از مرگ، گرچه فعالیت‌های حیاتی بدن متوقف می‌شود، اما فرشتگان حقیقت وجود انسان را که همان روح و جسم است، توفی می‌کنند. (تجربی ۹۲) ● کسانی که فرشتگان، جان آن‌ها را می‌ستانند، به آن‌ها می‌گویند در این امر دین، بر چه بودید؟ گویند ما در زمین، مستضعفان بودیم، فرشتگان در عالم برزخ در پاسخ آن‌ها می‌گویند: ألم تکن أرض الله واسعة فتهاجروا فيها (زبان ۹۰، انسانی ۸۸ و سنجش ۹۲) ● محل تحقق عبارت «ألم تكن أرض الله واسعة» برزخ است. (هنر ۸۸ و سنجش ۹۳) ● دوزخ برزخی (هنر ۸۷)

الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

آنان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند در حالیکه پاکیزه‌اند (فرشتگان) می‌گویند، درود بر شما. وارد بهشت شوید به خاطر آنچه که انجام داده‌اید.

۱ افزایش آگاهی و فعالیت آگاهانه‌ی روح در برزخ ۲ بهشت برزخی

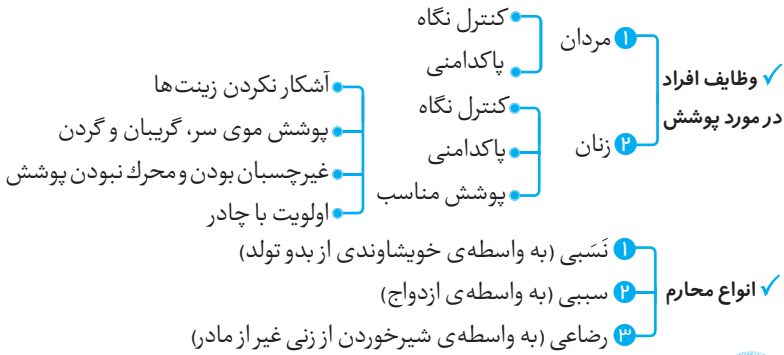
● ورود به بهشت برزخی برای پاکان، نتیجه‌ی اعمال نیک مستمر دنیایی آنان است. (خارج ۹۴ و زبان ۹۱) ● اعمال نیک و مستمر انسان، زمینه‌ساز درود فرشتگان در آستانه‌ی ورود به عالم برزخ است. (انسانی ۹۳) ● محل تحقق عبارت «سلام علیکم ادخلوا الجنة»، برزخ است. (ریاضی و انسانی ۹۲، زبان ۸۹، ریاضی ۸۸ و سنجش ۹۴، ۹۳ و ۹۲) ● سخن فرشتگان در عالم برزخ خطاب به بهشتیان (هنر ۹۲) ● بهشت برزخی (هنر ۸۷) ● خطاب به پاکان (سنجش ۹۱ و ۹۰)

زیبایی عفاف

۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶
۴	-	۴	۱	-	۱	۱	-	۵
متن		آیات و روایات		وضعیت کنکوری				

خلاصه نموداری

نکات خط‌به‌خط

- پوشش مناسب، از نشانه‌های عفاف و عزت نفس است؛ به گونه‌ای که از نوع پوشش هرکس می‌توان میزان توجه وی به این دو ارزش انسانی را دریافت. (زبان ۹۱)
- اسلام، نسبت به پوشش زنان توجه ویژه‌ای دارد.
- بارعایت مسئولیت مردان از جمله کنترل نگاه و پاکدامنی، بخش قابل توجهی از سلامت جامعه تأمین می‌گردد.
- استفاده از زیورآلات زنان نباید به گونه‌ای باشد که توجه نامحرمان را به خود جلب کند.
- زنان باید حجاب خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که علاوه بر موی سر، گریبان و گردن آنان را هم بپوشاند.
- زنان مسلمان از همان ابتدا، موی سر خود را می‌پوشاندند؛ ولی با حدود آن آشنا نبودند. (خارج و سنجش ۹۴)
- پوشش زن، سبب شناخته شدن او به عفاف و پاک‌ی و عدم اجازه‌ی تعرض به او توسط افراد بی‌بند و بار می‌شود.
- چگونگی و نوع پوشش تا حدود زیادی به آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام بستگی دارد. (زبان ۹۱ و سنجش ۹۴)
- اسلام ضمن پذیرش تنوع در نوع پوشش، مردان را موظف به پوشیدن لباسی نموده که آنان را نزد مردم انگشت‌نما نکند، وقار و احترام آنان را حفظ کند و وسیله‌ی جلب توجه زنان نامحرم نشود.
- زنان باید تمام بدن خود به جز صورت و دست‌ها تا مچ را از نامحرم بپوشانند و پوشش آن‌ها نباید چسبان و تحريك‌کننده باشد.
- استفاده از چادر سبب حفظ هر چه بیشتر کرامت و منزلت زن می‌شود و توجه نامحرمان را به حداقل می‌رساند؛ لذا اولویت دارد.

◀ **محارم نسبی:** برای مرد: مادر- مادر بزرگ- خواهر- بچه‌ها و نوه‌های خواهر- دختر و نوه‌های دختر- دختر برادر و نوه‌های او- عمه و عمه‌ی پدر و مادر- خاله و خاله‌ی پدر و مادر (انسانی ۹۲، تجربی ۹۴ و ۸۶ و انسانی ۸۶)

برای زن: پدر- پدر بزرگ- برادر- بچه‌ها و نوه‌های برادر- پسر و نوه‌های پسر- پسر خواهر- عمو و عموی پدر و مادر- دایی و دایی پدر و مادر- پسر برادر

◀ **محارم نسبی:** برای مرد: زن- مادر زن- مادر بزرگ زن- زن پسر (عروس)- نامادری- دختر زن (انسانی ۹۲)

برای زن: شوهر- پدر شوهر- پدر بزرگ شوهر- شوهر دختر (داماد)- ناپدری- پسر شوهر

◀ **محارم رضاعی:** برخی محارم که به واسطه‌ی شیر دادن محرم می‌شوند.

◀ **مسئولیت‌های انسان در مقابل هر نعمت و موهبت الهی**

حفظ و نگهداری نعمت

بهره‌برداری در جهت رشد و کمال

◀ خداوند زنان را بیشتر از مردان از نعمت زیبایی بهره‌مند کرده است. لذا بیش از مردان مأمور به حفظ حجاب و عفاف شده‌اند. (سنجش ۹۰)

◀ نعمت زیبایی زن، پشتوانه‌ی مهمی برای ازدواج زن و مرد و تحکیم خانواده است.

◀ زن باید اولاً در حفظ زیبایی و طراوت خود بکوشد و ثانیاً از نعمت زیبایی برای استحکام بنیان خانواده بهره‌برد.

◀ جلوه‌گری در عرصه‌ی جامعه و در مقابل نامحرمان، موجب گسترش روابط نامشروع و افزایش طلاق و جدایی می‌گردد.

◀ **بلای امروز جوامع غربی، افزایش طلاق است.**

◀ **مسئولیت‌های زن در مقابل نعمت زیبایی، زمینه‌ساز منشأ تفاوت پوشش زنان و مردان است.** (سنجش ۸۷)

◀ **فایده و ثمره‌ی وظایف و مسئولیت‌های زن، ابتدا به خود او و سپس به جامعه برمی‌گردد.**

◀ **حفظ موهبت‌ها و نعمت‌های خدادادی نه تنها سلب آزادی تلقی نمی‌شود، بلکه به معنای بهره‌مندی مطلوب و درست از آن‌هاست.**

◀ **پوشش زنان، آزادی و حضور مؤثر زنان در جامعه را سلب نمی‌کند؛ بلکه فعالیت‌های مؤثر، مفید و بدون زیان آنان را ممکن می‌سازد.** این پوشش سبب افزایش سلامت اخلاقی جامعه، حفظ حریم و حرمت زن و افزایش آرامش روانی او می‌شود.

آیات

قُلْ لِّلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ

به مردان با ایمان بگو که چشمان خود را کنترل کنند و دامان خود را (از گناه) حفظ نمایند. بگو این برای آنان پاکیزه‌تر است؛ خداوند از آنچه انجام می‌دهند آگاه است.

توصیه‌ی مردان به عفاف و تعیین حد پوشش آنان

• کنترل نگاه، نقش علّت را در حفظ از گناه دارد. (انسانی ۹۴)

وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا

وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ

﴿امام صادق﴾ «دعوت‌کننده‌ی مردم باشید اما نه با زبان، بلکه با پارسایی، تلاش، نماز و نیکی، که این رفتارها خود دعوت‌کننده هستند.» (ریاضی و تجربی ۸۹ و سنجش ۹۴، ۹۲ و ۹۰)

✎ اهمیت دعوت عملی به عنوان مؤثرترین و بهترین روش دعوت به خیر

﴿امام علی﴾ «امر به معروف و نهی از منکر را ترک نکنید که افراد شرور و بدکار جامعه بر شما مسلط می‌شوند و آن‌گاه هرچه دعا کنید به اجابت نرسد.» (خارج ۹۱، تجربی ۹۰، ریاضی ۸۹، انسانی ۸۷ و خارج ۸۶ و سنجش ۹۴ و ۹۲)

✎ آثار ترک امر به معروف و نهی از منکر: تسلط افراد شرور بر جامعه و عدم استجابت دعا

﴿امام باقر﴾ «امر به معروف و نهی از منکر فریضه‌ی بزرگ الهی است که: • همه‌ی واجبات با آن برپا می‌شود.

• به وسیله‌ی آن امنیت برقرار می‌گردد. • کسب و کار مردم حلال می‌گردد. • حقوق افراد تأمین می‌شود. • در سایه‌ی آن آبادانی می‌آید. • از دشمنان انتقام گرفته می‌شود. • کارها رو به راه می‌شود.» (هنر ۸۶ و سنجش ۹۰)

✎ اثرگذاری مثبت امر به معروف و نهی از منکر بر همه‌ای ابعاد جامعه

﴿امام صادق﴾ (در وصف گروهی از قوم بنی اسرائیل که در زمان حضرت داوود^ع و حضرت عیسی^ع راه نافرمانی

پیش گرفتند): «گروهی از اینان هرگز در کارهای گناهکاران شرکت نداشتند، اما هنگامی که آن‌ها را ملاقات می‌کردند، به روی آن‌ها می‌خندیدند و با آنان مأنوس می‌شدند. (عذاب شامل حال ایشان هم شد.)»

(خارج ۹۰ و ۸۹ و سنجش ۹۳)

✎ ۱ نزل عذاب الهی؛ پیامد ترک توبه‌ی اجتماعی ۲ شراکت تأییدکننده‌ی گناه دیگران در گناه آنان

﴿رسول اکرم﴾ «هر کس به کار نیک امر کند یا از کار بد باز دارد یا مردم را به خیر راهنمایی کند یا به نحوی

موجبات تشویق آن‌ها را فراهم سازد، در آن عمل خیر سهیم و شریک است. هر کس به کار بد امر کند یا دیگران را بدان تشویق و راهنمایی کند، در آن بدی شریک است.»

✎ نقش اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر

﴿امام علی﴾ «تمام کارهای نیک حتی جهاد در راه خدا در برابر امر به معروف و نهی از منکر چون قطره‌ی

آبی است در برابر دریای پهناور.» (ریاضی ۸۶ و سنجش ۹۱)

✎ اهمیت امر به معروف و نهی از منکر

﴿امام خمینی﴾ «امر به معروف و ناهی از منکر موظف است: • در انجام آن مرتکب گناهی مانند دروغ، توهین و

تحقیر نشود. • مانند طبیعی مهربان رفتار کند. • مصلحت مخاطب را رعایت کند. • از خودخواهی و خودستایی بپرهیزد. • قصدش تنها رضای خدا باشد. • خود را منزه از گناه و برتر از گناهکار نبیند. • اگر بداند یا احتمال

بدهد که امر به معروف و نهی از منکر با تکرار، مؤثر واقع می‌شود، باید آن را تکرار کند.» (هنر ۹۱، ۹۰، ۸۹، ریاضی، زبان و خارج ۸۸، انسانی ۸۹، ۸۸ و ۸۷، خارج ۸۷، زبان ۸۶، سنجش ۹۲، ۹۱ و ۹۰)

✎ روش‌های امر به معروف و نهی از منکر

مسأله	حکم، فتوا
اگر غسل جنابت بر کسی واجب است	اگر عمداً تا اذان صبح غسل نکند و اگر وظیفه‌اش تیمم است، عمداً تیمم ننماید، نمی‌تواند روزه بگیرد.
اگر غسل جنابت بر کسی واجب است	اگر سهل‌انگاری کند و غسل نکند تا وقت تنگ شود، می‌تواند با تیمم روزه بگیرد و صحیح است. اما در مورد غسل کردن، معصیت کرده است.
اگر کسی به علت عذری مانند بیماری نتواند روزه بگیرد و بعد از ماه رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمداً قضای روزه را نگیرد	باید هم روزه را قضا کند و هم برای هر روز، يك مُدّ (تقریباً ۷۵۰ گرم) گندم یا جو و مانند آن‌ها به فقیر بدهد. (سنجش ۹۳)
اگر کسی روزه‌ی ماه رمضان را عمداً نگیرد	باید هم قضای آن را به جا آورد و هم «کفاره» بدهد. یعنی برای هر روز، دو ماه روزه بگیرد یا به ۶۰ فقیر طعام دهد.
اگر کسی به چیز حرامی روزه‌ی خود را باطل کند مثلاً دروغی به خدا نسبت دهد	کفاره‌ی جمع بر او واجب می‌شود. یعنی باید هر دو کفاره‌ی یاد شده را انجام بدهد.
اگر روزه‌دار سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد	روزه‌اش باطل نمی‌شود و صحیح است.
اگر روزه‌دار چیزی را که لای دندان مانده سهواً یا عمداً بخورد	روزه‌اش باطل می‌شود. (هنر ۹۴)
انسان نمی‌تواند به خاطر ضعف، روزه‌ی خود را بخورد؛ ولی اگر ضعف او به قدری است که معمولاً نمی‌شود تحمل کرد	باید روزه‌ی خود را بخورد؛ چرا که حفظ جان واجب‌تر است.
اگر روزه‌دار، بخار غلیظ، دود سیگار و تنباکو و... را به حلق خود برساند	روزه‌ی او باطل شده و باید علاوه بر قضای روزه، کفاره نیز بدهد.
اگر روزه‌دار عمداً تمام سر را در آب فرو برد، اگرچه باقی بدن او از آب بیرون باشد	باید قضای آن روز را بگیرد؛ ولی اگر تمام بدن را آب بگیرد و مقداری از سربیرون باشد، اشکال ندارد و روزه‌ی او صحیح است.

مسأله	حکم، فتوا
اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند برسد	در صورتی که هنوز افطار نکرده و بعد از اذان صبح چیزی نخورده است، می‌تواند روزه بگیرد. اما اگر به گمان نرسیدن به وطن، بعد از اذان صبح چیزی خورده باشد دیگر نمی‌تواند روزه بگیرد. (تجربی ۹۳)
اگر مسافر بعد از ظهر به وطن یا جایی که می‌خواهد ده روز بماند، برسد	نمی‌تواند روزه بگیرد؛ چرا که شرط روزه گرفتن در هر محل، درک زمان ظهر در آن محل است.
اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند	روزی او درست است، چرا که در زمان ظهر در محل خود بوده و بعد از آن حرکت کرده است.
اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود	باید روزی خود را افطار کند و بعداً یک روز به جای آن روز، روزه بگیرد. یعنی روزی آن روز او صحیح نیست. (سنجش ۹۳)

آیات

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

نقشه ۱۸۶

و هنگامی که بندگانم از تو درباره‌ی من سوال کردند (بگو): من نزدیکم؛ دعای دعاکننده را پاسخ می‌گویم، به هنگامی که مرا می‌خواند، پس باید دعوت مرا بپذیرند و به من ایمان بیاورند، تا راه یابند و به مقصد برسند. اجابت دعوت بندگان توسط خداوند در گرو اجابت دعوت خداوند و ایمان به او (اجابت متقابل بنده و خداوند عامل هدایت‌پذیری)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

نقشه ۱۸۲

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از صبر (و استقامت) و نماز، یاری بخواهید؛ (زیرا) خداوند با صابران است. لزوم کمک گرفتن از صبر و نماز در مسیر رشد

• بیان‌گر روزه که مصداق کامل تمرین پایداری در برابر خواهش‌های دل می‌باشد. (ریاضی ۹۳) • مصداق صبر، روزه است و فایده‌ی آن تقوا می‌باشد. (سنجش ۹۳)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

نقشه ۱۸۳

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما نوشته شده است (واجب شده است) همان‌گونه که بر کسانی که قبل از شما بودند واجب شد؛ تا تقوا پیشه کنید.

• وجوب روزه و بیان فلسفه‌ی آن

۱۲۱- کدام مورد، مقدمه‌ی مفهوم «هر کس رباخواری را ادامه دهد، با خدا و رسول او (ص) اعلان جنگ کرده است.» می‌باشد؟
(سراسری تجربی ۸۷ با تغییر)

- ۱) ان ترضوا الله قرضاً حسناً یضاعفه لکم و یغفر لکم ...
- ۲) ان المصدّقین و المصدّقات و اقرضوا الله قرضاً حسناً یضاعف ...
- ۳) فلکم رؤوس اموالکم لا تُظلمون و لا تُظلمون
- ۴) یا ایها الذین امنوا اتقوا الله و ذروا ما بقی من الرّبا ان کنتم مؤمنین ...

۱۲۲- اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش برسد، یا به جایی برسد که می‌خواهد ده روز در آن جا بماند، چنانچه کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده و یا انجام داده، به ترتیب مشمول کدام حکم فقهی است؟
(سراسری تجربی ۹۳)

- ۱) بهتر است آن روز را روزه بگیرد- قضا و کفاره‌ی آن روز بر او واجب است.
- ۲) بهتر است آن روز را روزه بگیرد- قضای روزه‌ی آن روز بر او واجب است.
- ۳) باید آن روز را روزه بگیرد- قضا و کفاره‌ی آن روز بر او واجب است.
- ۴) باید آن روز را روزه بگیرد- قضای روزه‌ی آن روز بر او واجب است.

۱۲۳- اگر روزه‌دار چیزی را که لای دندان مانده، عمداً فرو ببرد، روزه‌اش چه حکمی دارد و وظیفه‌ی او چیست؟

- ۱) باطل نمی‌شود - امساک کند و نیازی به روزه نیست.
- ۲) باطل می‌شود - قضای آن را به جا آورد و کفاره هم بدهد.
- ۳) باطل می‌شود - فقط قضای آن را به جا آورد.
- ۴) باطل نمی‌شود - یک مدّ طعام به فقیر بدهد.

۱۲۴- ۵۹- با توجه به فرمایش امام صادق (ع): «فرزندى که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند، هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند» چه مجازاتی دارد؟
(سراسری زبان ۹۴)

- ۱) مورد غضب خداوند قرار می‌گیرد.
- ۲) نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.
- ۳) از رحمانیت و رحیمیت الهی محروم می‌شود.
- ۴) تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود.

۱۲۵- حضرت علی علیه‌السلام متلّ چه آدم‌هایی را متلّ سوارکارانی می‌داند که بر اسب‌های راهوار سوار شده‌اند و لجام اسب را در اختیار دارد و اولین مرتبه‌ی آن کدام است؟
(سراسری ریاضی ۹۴)

- ۱) با ایمان- در مواقع خطر بر خود مسلط هستند و از گناه دوری می‌کنند.
- ۲) باتقوا- در مواقع خطر بر خود مسلط هستند و از گناه دوری می‌کنند.
- ۳) با ایمان- خوبی را دوست دارند و از بدی‌ها بیزارند.
- ۴) باتقوا- خوبی را دوست دارند و از بدی‌ها بیزارند.

آزمون قدمگاه ۱ تا ۱۶

زمان پیشنهادی: ۱۷ دقیقه

۱۲۶- کدام آیهی شریفه به برتری انسان و توانایی وی برای بهره‌مندی از سایر موجودات، اشاره دارد؟

(سراسری ریاضی ۹۴)

- ۱) أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ
- ۲) وَ لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ رَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
- ۳) يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَ لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ
- ۴) وَ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَ نَعَلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَ نَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

۱۲۷- «برتری انسان بر بسیاری از مخلوقات» و «تفر و بیزاری از دورویی و حقارت نفس» و «ملامت خود در برابر

گناه ارتكابی» به ترتیب برخاسته از ..... و ..... می‌باشد. (سراسری انسانی ۹۱ با تغییر)

- ۱) گرایش به نیکی - گرایش به نیکی - قوهی عقل و تفکر
- ۲) گرایش به نیکی - فطرت خداشنا - نفس لوامه
- ۳) کرامت نفس - گرایش به نیکی - نفس لوامه
- ۴) کرامت نفس - فطرت خداشنا - قوهی عقل و تفکر

۱۲۸- پیام آیهی شریفه: «أَنَّىٰ أَرَىٰ سَبِيحَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَيْحٌ عَجَافٌ» خواب ..... است که

(سراسری زبان ۹۳)

تعبیرکنندهی آن، حضرت ..... بود.

- ۱) مَلِكٌ مِصْرَ - يوسف (ع)
- ۲) یکی از دو هم زندانی يوسف (ع) - يوسف (ع)
- ۳) مَلِكٌ مِصْرَ - يعقوب (ع)
- ۴) یکی از دو هم زندانی يوسف (ع) - يعقوب (ع)

۱۲۹- اگر بگوییم: «یکی از زمینه‌های انکار نبوت انبیاء و رستاخیز، غرق شدن در نعمت‌های ارزانی شده از سوی

(سراسری هنر ۹۳)

خدا است»، پیام کدام آیه را ترسیم کرده‌ایم؟

- ۱) و ما هذه الحياة الدنيا الا لهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحيوان لو كانوا يعلمون
- ۲) اولئك الذين كفروا بآيات ربهم و لقائه فحبطت اعمالهم فلا نقيم لهم يوم القيامة وزناً
- ۳) ان الذين لا يرجون لقاءنا و رضوا بالحياة الدنيا و اطمانوا بها ... اولئك ماواهم النار بما كانوا يكسبون
- ۴) و قال الملائكة من قومه الذين كفروا و كذبوا بقاء الآخرة و اتترفناهم فی الحياة الدنيا ما هذا الا بشر متلكم

۱۳۰- از دقت در پیام آیهی شریفه: «و ضرب لنا مثلاً و نسى خَلَقَهُ قال من يُحیی العظامَ و هی رمیم قل یحییها

الَّذی انشأها اَوَّلَ مَرَّةٍ» و آیهی شریفه: «ام نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الارض»، به

ترتیب ..... و ..... برپایی رستاخیز، مفهوم می‌گردد که «عادلاته بودن نظام آفرینش»، پیام

(سراسری خارج از کشور ۹۳)

آیهی ..... است.

- ۱) امکان - ضرورت - دوم
- ۲) ضرورت - امکان - دوم
- ۳) امکان - ضرورت - نخست
- ۴) ضرورت - امکان - نخست

۱۳۱- اگر بگوییم: «اعمال نیک و مستمر انسان، زمینه‌ساز درود فرشتگان، در آستانهی ورود به عالم برزخ است»،

(سراسری انسانی ۹۳)

پیام کدام آیه را ترسیم کرده‌ایم؟

- ۱) فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره و من یعمل مثقال ذرة شرا یره
- ۲) الذین تتوفاهم الملائكة طیبین یقولون سلام علیکم ادخلوا الجنة بما كنتم تعملون
- ۳) و قالوا الحمد لله الذی صدقنا وعده و اوثنا الأرض نتیوء من الجنة حیث نشاء فنعیم اجر العاملین
- ۴) و سیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا حتی اذا جاءوها و فتحت ابوابها و قال لهم خذتها سلام علیکم طبتم

● بیانگر این مفهوم که «یک قانون حاکم بر انسان. آن است که لوازم درخواست‌های خود را، خواه‌ناخواه باید تحمّل کند. (خارج ۹۳) ● خدای متعال با ویژگی «اختیار» انسان را با فرستادن دین، راهنمایی و هدایت کرده است. (تجربی ۹۰) ● بیانگر مفهوم حکیمانه‌بودن رسالت رسولان (زبان ۹۰) ● حکیمانه بودن خلقت و حکیم بودن خالق که هیچ موجودی را بیهوده و عبث خلق نمی‌کند. (ریاضی ۸۹ و سنجش ۹۲) ● چون هر کس مسئول هدایت یا ضلالت خود است، خداوند به پیامبر فرمود که رسالت تو در حد تبلیغ است. (هنر ۸۹ و تجربی ۸۶) ● چون خداوند، ابزار تفکر و تعقل به انسان داده، هدایت وی را با فرستادن کتاب انجام داده است. (هنر ۸۹ و تجربی ۸۶) ● بیانگر موضوع هدایت انسان‌ها با ابزار تعقل و تفکر و ارسال کتاب و هدایت تشریحی (ویژه) (ریاضی ۸۸ و سنجش ۹۲ و ۸۹) ● پیامبر گرامی اسلام (ص) از آن جهت وکیل و مدافع مردم نیست که انسان‌ها در انتخاب راه حق یا باطل مختارند. (تجربی ۸۸ و سنجش ۹۲ و ۸۹) ● مرتبط با آیه‌ی شریفه‌ی «رُسُلًا مَبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِّئَلَّا يَكُونَ...» (زبان ۸۸) ● وکیل و مدافع نبودن پیامبر (ص)، معلول حکیمانه‌بودن انزال کتاب و وحی الهی و مختاربودن انسان است. (تجربی ۸۷) ● هر کس با استفاده از عقل و اختیار خود پیرو کتاب الهی باشد، از گمراهی نجات پیدا می‌کند. (تجربی ۸۶)

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ

و گفتند: ستایش مخصوص خداوند است. کسی که ما را به این (نعمت‌ها) هدایت کرد و اگر خدا ما را هدایت نکرده بود ما (به این‌ها) راه نمی‌یافتیم.

هدایت ویژه‌ی انسان توسط خداوند و نیازانسان به این هدایت

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ وَمِنْهُمْ مَّن يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْغَمَىٰ وَلَوْ كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ

گروهی از آنان، به سوی تو گوش فرا می‌دهند. آیا تو می‌توانی سخن خود را به گوش کران برسانی، هر چند نفهمند؟ گروهی از آنان، به سوی تو می‌نگرند. آیا تو می‌توانی نابینایان را هدایت کنی، هر چند نبینند؟! ●

رابطه‌ی حجت ظاهر و باطن (تقدم حجت باطنی بر حجت ظاهری)

● بیان‌گر تقدم حجت درون در فهم ضرورت و اثرپذیری از نبوت که لوازم آن، تسلیم محض شدن است. (ریاضی ۹۳) ● بی‌بصیرتان صاحب چشم و گوش، بی‌نصیب از هدایت انبیا نیستند. (هنر ۹۳) ● گوش جان را بر فهم حقایق بستن، یا کم رنگ کردن حجت درون به بی‌تأثیری حجت برون می‌انجامد. (انسانی ۹۲) ● تقدم حجت باطن بر حجت ظاهر - بیانگر رابطه‌ی حجت ظاهر و باطن (ریاضی و زبان ۹۰، انسانی ۸۹ و سنجش ۹۲، ۹۰ و ۸۷) ● عقل وسیله‌ی فهم پیام الهی (ریاضی ۹۰) ● خدای متعال با ویژگی «تعقل»، انسان را با فرستادن دین، راهنمایی و هدایت کرده است. (تجربی ۹۰)

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

به راستی که این قرآن، به آنچه استوارترست هدایت می‌کند و به مؤمنانی که کارهای شایسته انجام می‌دهند بشارت می‌دهد، که همانا برای ایشان پاداش بزرگی است.

نیاز به کشف راه درست زندگی و پاسخ به آن‌که همان دین الهی است.

● اشاره به نیاز بنیادین «کشف راه درست زندگی» و مربوط به هدایت خاص انسان (زبان ۹۴) ● پاسخ گو به اصیل‌ترین نیاز انسان (ریاضی ۹۱) ● بیانگر نیاز کشف راه درست زندگی است. (انسانی ۹۰، زبان ۸۹ و سنجش ۹۳، ۹۰ و ۸۷)

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۷﴾

هرکس کار شایسته‌ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالیکه مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده می‌داریم؛ و پاداش آن‌ها را خواهیم داد به بهترین آنچه که انجام می‌دادند.

نیاز به کشف راه درست زندگی و درک آینده‌ی خویش

● تقدم حسن فاعلی بر حسن فعلی - ظرف تحقق نتایج، عالم آخرت است. (هنر ۹۲) ● یکسانی جایگاه و منزلت زن و مرد که یکی از مظاهر تمدن اسلامی است. (هنر ۹۰، خارج ۹۰ و انسانی ۸۸ و ۸۷) ● بیانگر نیازهای کشف راه درست زندگی و درک آینده‌ی خویش (سنجش ۹۰)

اشعار و روایات

حسرت و زاری که در بیماری است   وقت بیماری همه بیداری است
پس بدان این اصل را ای اصل جو   هر که را درد است، او برده‌ست بو
هرکه او بیدارتر، پردردتر   هرکه او هشیارتر، رخ زردتر

(سنجش ۹۰)

دغدغه و درد ناشی از اندیشیدن در افق بالاتر از روزمره، بیانگر بیداری انسان و ورود در وادی انسانیت

﴿امام کاظم﴾ (به شاگرد خود هشام بن حکم):

- خداوند، رسولش را به سوی بندگان نفرستاد، مگر برای آنکه این بندگان در پیام الهی تعقل کنند. (زبان ۹۳)
- کسانی پیام الهی را بهتر می‌پذیرند که از معرفت برتری برخوردار باشند.
- آنان که در تفکر و تعقل برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند. (زبان ۹۳)
- کسی که عقلش کامل تراست، رتبه‌اش در دنیا و آخرت بالاتر است. (زبان ۹۰، سنجش ۹۰ و ۸۷)
- خداوند، دو حجت بر مردم دارد:
  - حجت آشکار (ظاهری، بیرونی) که رسولان، انبیاء و ائمه‌اند.
  - حجت نهان (باطنی، درونی) که عقل است.

تحلیل آیات و روایات

ارتباط آیه، حدیث، شعر

۱

ترجمه خداوند نور هستی

آیا **اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ (نور ۳۵) * ... وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ (ق ۱۶)**
 ﴿امام علی﴾ الحمد لله المتجلی لخلقہ بخلقہ * ما رأیت شیئاً ألا و رأیت الله قبله و بعده و معه

دلی کز معرفت نور و صفا دید به هر چیزی که دید اول خدا دید
 بار بی پرده از در و دیوار در تجلی است یا اولی الابصار
 به صحرا بنگرم صحرا تو بینم به دریا بنگرم دریا تو بینم
 به هر جا بنگرم کوه و درو دشت نشان از قامت رعنا تو بینم

۲

ترجمه اخلاص در بندگی

آیا **كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ (یوسف ۲۴)**
 تمامی آیاتی که در آن ها کلمات هم خانواده ی «عبد» یا «یسلم» یا «الحمد» به کار رفته است. مثل «اعبدوا»، «لا یعبدوا» و...
 حدیث قدسی: یا بنی آدم! اغنی لا افتقر اطعنی فی ما امرتک أجعلک غنیاً لا تفتقر * یا بنی آدم! انا حی لا أموت اطعنی فی ما امرتک أجعلک حیاً لا تموت * یا بنی آدم! انا أقول للشیء کن فیکون اطعنی فی ما امرتک أجعلک تقول للشیء کن فیکون

بندگی کن تا که سلطانت کنند تن رها کن تا همه جانت کنند
 همچو سلمان در مسلمانی بکوش ای مسلمان تا که سلمانت کنند
 خوی حیوانی سزاوار تو نیست ترک این خو کن که انسانت کنند
 چون نداری درد، درمان هم مخواه درد پیدا کن که درمانت کنند
 بنده ی شیطانی و داری امید که ستایش همچو بزدانت کنند؟
 بر آستان جانان گرسرتوان نهادن گلبانگ سربلندی بر آسمان توان زد

۳

ترجمه رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام و بیان دین در خور فهم و اندیشه ی انسان ها

آیا **وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِبَلْسَانَ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ... (ابراهیم ۴)**
 ﴿رسول اکرم﴾ نحن معاشر الأنبياء أمرنا أن نكلّم الناس على قدر عقولهم

۴

موضوع ۱. لزوم انجام فرمان خداوند مبنی بر تعیین و معرفی امام علی (ع) به عنوان جانشین ۲. آماده کردن مردم برای دریافت پیام بزرگ الهی

آیا يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ... (مائده ۶۷)

(رسول اکرم) من كنت مولاه فهذا علي مولاه **(حدیث غدیر)** * أيها الناس من أولى الناس بالمؤمنين من أنفسهم

۵

موضوع علت اصلی غیبت امام زمان (عج)، قدرناشناسی و ناسپاسی مردم

آیا ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ (انفال ۵۳) * إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ (رعد ۱۱)

(امام علی) زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی ماند، اما خداوند به علت ستمگری انسان ها و زیاده روی شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میان شان بی بهره می سازد.

(امام باقر) قضای حتمی خداوند است که اگر به بنده ی خود نعمتی دهد، آن نعمت را از او نمی گیرد؛ مگر آن که گناهی انجام دهد که شایستگی داشتن آن نعمت را از دست بدهد.

۶

موضوع ختم نبوت و پایان پیامبری و اشاره به حدیث منزلت

آیا مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ ... (احزاب ۴۰)

(رسول اکرم) أنت منی بمنزلة هارون من موسى إلا أنه لاني بعدی

بر او ختم آمده پایان این راه در او نازل شده «ادعو إلى الله»

۷

موضوع آراستگی مقرون به عفاف عامل عزت مندی

(امام علی) بپرهیز از این که خود را برای دیگران بیارایی و با انجام گناه به جنگ با خدا برخیزی.

(امام صادق) لباس نازک و بدن نما نبوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانه ی سستی و ضعف دین است.

۸

موضوع ضرورت توکل بر خداوند همراه با اقدام به عمل

آیا فِيمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لَنْتَ لَهُمْ ... فإذا عزمت فتوكل على الله ... (آل عمران ۱۵۹)

(رسول اکرم) افرادی که اهل کار و فعالیت نیستند و گمان می کنند توکل کننده بر خدا بند سریار دیگرانند.

گر توکل می کنی در کار کن کشت کن پس تکیه بر جبار کن

۹

موضوع ۱. تقدم محبت بر آفرینش ۲. محبت، اساس جهان هستی

آیا رحمتی وسعت کل شیء (اعراف ۱۵۶)

مجموعه کتاب‌های جمع‌بندی

مرور و جمع‌بندی کنکور در ۲۴ ساعت

ویژگی‌های کتاب

- مرور و جمع‌بندی دین و زندگی دوم، سوم و چهارم
- تمامی آیات و احادیث به همراه موضوعات محوری
- آزمون‌های تالیفی در سطح کنکور سراسری به‌صورت موضوعی و جامع
- خلاصه نموداری مباحث به‌همراه نکات سطر به سطر
- ارائه ضمیمه‌های متعدد جهت به‌خاطر سپاری مفاهیم و آیات نظیر!
- تحلیل محتوایی آیات به‌همراه تمامی ارتباطات آیات، احادیث و اشعار
- تحلیل آزمون‌های سال‌های قبل به‌همراه بودجه‌بندی و تیپ‌شناسی تست‌ها
- کلید واژه‌های آیات و احادیث، دامه‌های آزمون، علت، و معلول‌ها و ..

انتشارات مه‌روماه
۶۶۴۰۸۴۰۰-۳
www.mehromah.ir
sms: ۳۰۰۰۷۲۱۲۰

